

Predstavujeme obce Mikroregiónu Radošinka

hatého kultúrneho programu boli i ekumenické bohoslužby. Autorom sochy je akademický sochár Miloš Vavro. Vyhotovená je zo zliatiny karelského mramoru, vysoká je 220 cm. Tabuľa na podstavci má nápis: K príležitosti Veľkého jubilea narodenia Spasiteľa Ježiša Krista dali postaviť Rím. kat. a Ev. a. v. veriaci a občania Nové Sady – Sila – Čab A.D. 30.9.2000.

Rímskokatolícky kostol

Stavba z roku 1909 je situovaná na kopci v časti Funcín na ľavej strane cesty do Sily. Klasicistická a neorománska stavba zaujme na prvý pohľad svojím netradičným stvárnením. Priečeliu dominuje okrúhle okno v strednej časti. Vstup je vertikálne členený na tri rovnomerné časti, oddelené dvoma dórskými stĺpmi a zaklenuté valenou klenbou. V hornej časti priečelia je štít s plastickou výzdobou. Na jeho vrchole je kríž. Postranná ihlanovitá veža na ľavej strane priečelia je čiastočne vstavaná do chrámu. V dolnej časti má veža štvorcový pôdorys, ktorý v hornej časti prechádza do osemuholníka. Pod strechou veže sa nachádza osem vertikálnych okien, z ktorých je každé orientované na inú stranu.

Bočné fasády kostola sú vertikálne členené plastickými výstupkami, medzi nimi sú neorománske okná. Strecha kostola je pokrytá červeným medeným plechom a v jej strednej časti sú na každej strane rovnomerne rozmiestnené tri vikiere. Kostol uzatvára apsida v severozápadnej časti. Vnútorý priestor je členený na tri lode – hlavnú a dve postranné. Oddeľujú ich mohutné stĺpy. Interiéru dominujú štyri oltáre a organ.

Pôvodne sa katolícky kostol, zasvätený sv. Štefanovi, uhorskému kráľovi, nachádzal na mieste dnešného rímskokatolíckeho cintorína. Gotický kresťanský kostol tu bol postavený pravdepodobne už v polovici 16. storočia. O dva roky oslávime sto rokov posviacky tohto Božieho chrámu. Príprava na túto vzácnu chvíľu sa začala už v roku 2005, keď vdp. Mgr. Jozef Krištof po porade s farskou radou oznámil

začiatok plánovanej obnovy malieb kostola.

Obnova začala sanktuáriom kde sa pri tejto príležitosti odkryli a zreštaurovali aj pôvodné obrazy – svätých, Cyrila a Metoda a Zvestovanie Panny Márie. Tieto sú teraz aj efektívne osvetlené. Od mája 2007 do konca septembra 2007 sa pokračovalo v reštaurovaní a maľovaní ďalšej časti kostola.

V nedeľu 28. októbra 2007 tu slúžil ďakovnú sv. omšu vdp. Mgr. Štefan Novanský spolu s Mons. PhDr.h.c. Vincentom Malým, ktorý požehnal novú maľovku.

Tolerančný evanjelický a.v. kostol

Kostol bol postavený po vydaní tolerančného patentu Jozefom II. počas pôsobenia farára Pavla Korbélyiho s pomocou patrónov Jána a Ľudovíta Ghýczyho. Jeho posviacka sa konala 5.10.1786. Postavený bol bez veže, z tvrdého materiálu. Pôdorys mal tvar obdĺžnika s rozmermi 18 x 10 x 7 m. Vstup sa nachádzal na severnej strane, južnú časť uzatvárala polkruhová apsida. Stavba bola pôvodne pokrytá dreveným šindľom a mala drevenú podlahu.

V interiéri dominoval oltár so štyrmi drevenými dórskými stĺpmi a drevenými sochami Mojžiša a Árona. Oltárny obraz znázorňoval dvanásťročného Ježiša v jeruzalemskom chráme. Po troch stranách kostola bol rozsiahly chór. Pôvodný organ mal 6 mutácií bez tremuly. Veža bola k modlitebniici pristavaná až po roku 1787 na základe kráľovského nariadenia zo dňa 2.2.1787.

Pôvodná veža bola asanovaná v roku 1819 počas pôsobenia kazateľa Adama Škultétyho. Na jej mieste bola v tom istom roku postavená nová drevená veža vysoká 14 m. V roku 1869 bola nevyhovujúca drevená veža rozobratá a na jej mieste bola

postavená murovaná veža, ktorá je dodnes zachovaná. Posvätená bola 2. októbra 1869. Jej výška je 25 m a má štvorcový pôdorys so stranou 4 m. Zvony boli z pôvodnej drevenej veže. Zároveň sa uskutočnila i generálna oprava chrámu. Ďalšie menšie opravy boli vykonané v roku 1886 pred slávnosťou storočnej pamiatky

jeho posvätenia. V decembri 1892 bol obnovený oltár a v máji 1893 boli urobené opravy chóru. Zároveň bola urobená nová betónová dlažba. V roku 1894 bol zakúpený za 900 zlatých nový organ. Ďalšie opravy kostola sa uskutočnili v roku 1900.

V roku 1928 bola strecha kostola pokrytá pozinkovaným plechom, roku 1930 kostol opravili a boli zakúpené dva zvony. V roku 1955 bol posvätený nový oltárny obraz s výjavom Krista, zachraňujúceho topiaceho sa Petra, od akademického maliara Ľudovíta Vanička. V roku 1962 bola dokončená generálna prestavba kostola. Zachovaná ostala pôvodná tolerančná dispozícia s priestraným chórom aj veža.

Básnik Janko Silan

Sila je rodiskom vzácneho človeka, kňaza, básnika, prekladateľa Janka Ďurku-Silana. Narodil sa 24. novembra 1914 v chudobnej rodine rodičom Ľudovítovi a Helene Ďurkovým. Základnú školu navštevoval vo svojom rodisku. Od roku 1928 študoval na reálnom gymnáziu v Nitre a dva roky aj na gymnáziu v Trnave. Prijatý bol na Vysokú školu bohosloveckú v Spišskej Kapitule, primície mal v rímskokatolíckom kostole vo svojom rodisku 29. júna 1941. Ako kaplán pôsobil v Ždiari a neskôr v Liptovskom Hrádku. Určitý čas zastupoval i na farnostiach v Jurgove a Dovalove. V roku 1949 sa stal farárom vo Važci, kde zotrval až do svojej smrti 16. mája 1984. V tejto obci je i pochovaný. Napriek tomu, že väčšiu časť života strávil mimo rodiska, mal k rodnej Sile, od ktorej odvodil i svoj básnický pseudonym, vrelý vzťah.

Janka Silana môžeme zaradiť k predstaviteľom poézie slovenskej katolíckej moderny. Základom jeho tvorby je kresťanská duchovná lyrika. Vo svojich básňach ospevuje slovenský ľud a krásu slovenského kraja. Stredobodom pozornosti celej jeho tvorby je ľudská duša.

Začal písať už ako študent. Jeho prvotina bola uverejnená v časopise Rozvoj v roku 1932. Ďalšie básne publikoval v časopisoch Svojeť, Pero, Kultúra, Elán, Slovenské pohľady, Verbum a Nová práca. V roku 1936 vychádza jeho prvá zbierka Kuvici. Po nej nasledovala v roku 1939 zbierka Rebrík do neba. Zredigoval a vydal Requiem za Andreja Hlinku (1938). V roku 1941 vyšla elegia venovaná matke pod názvom Slávme to spoločne. Po smrti priateľa básnika Pavla Ušáka-Olivu zostavil spolu s Mikulášom Šprincom publikáciu Tak umieral básnik Paľo Oliva (1941). V roku

1942 napísal historickú poému Svätoboj. V čase jeho pôsobenia v Ždiari vyšli zbierky Kým nebudeme doma a Piesne z Javoriny (1943). Vojnové udalosti zaznamenal v zbierke Aj generáli plačú (1945). V roku 1947 mu vyšli Piesne zo Ždiaru, po nej nasledovala v roku 1948 zbierka Úbohá duša na zemi. V roku 1966 vydal vlastným nákladom Triptych 1, Triptych 2 a Tri návštevy. V roku 1967 spracoval s C. Krausom výber poézie pod názvom Sám s vami. V roku 1968 mu vychádzajú zbierky Triptych 3 a Dve bolesti, jedna radosť. O rok neskôr ich doplnil zbierkami Triptych 4, Tri balady a Oslnenie. V časoch normalizácie publikoval väčšinou v samizdatoch. V roku 1984 vyšla pri príležitosti básnikovej nedežitej sedemdesiatky zbierka Ja som voda a iné verše. Zbierka Piesne z Važca zostavená Michalom Chudom vyšla v roku 1990. Román Dom opustenosti bol vydaný v roku 1991. Súborne vyšlo dielo Janka Silana až v rokoch 1995 - 1998 pričinením mladšieho brata Jozefa.

Okrem literárnej tvorby sa Janko Silan venoval i prekladateľstvu. Z latinčiny preložil kresťanské hymny pod názvom Hymny 1-2 (1943). Z nemčiny preložil Rilkeho zbierku O tebe spieva zem (1943) a s Pavlom Straussom Lippertovu knihu Človek Jób hovorí s Bohom (1948). Venoval sa i redaktorskej práci. Stal sa jedným zo zakladajúcich členov vydavateľstva a časopisu Verbum a bol redaktorom edície Lux.

V roku 1990 dali rodáci zo Sily podnet na umiestnenie pamätnej tabule na jeho rodičovský dom. Odhalená bola 18.11.1990 za účasti významných osobností cirkevného a literárneho života. Silanove verše patria k tomu najlepšiemu, čo na Slovensku v medzivojnovom a po vojnovom období v básnikovej tvorbe vzniklo. Básnik sa tak stal neodmysliteľnou súčasťou našich literárnych dejín. Jeho poézia, hľadajúca ideál krásy a dobra, je esteticky živá a aktuálna.

Zdroj: www.novesady.sk